

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 1126/2021

01.06.2022. године

Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво из Београда, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 181/19 од 06.02.2020. године, у седници одржаној 01.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 181/19 од 06.02.2020. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 1726/18 од 23.10.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности исплати износ од 300.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 23.10.2018. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 96.000,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев за исплату законске затезне камате на трошкове парничног поступка за период од пресуђења до наступања услова за извршење.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 181/19 од 06.02.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности исплати износ од 300.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 23.10.2018. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде тако што је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 18.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи применом члана 404. ЗПП ради уједначавања судске праксе.

С`обзиром да је ревизија тужиоца дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 55/14) то није било потребе да се о истој одлучује као о посебној ревизији.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Неосновани су наводи ревизије да је у другостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. Закона о парничном поступку, јер је другостепени суд имао у виду све околности конкретног случаја и чињенично стање које је утврђено у поступку пред првостепеним судом, док битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као припадник ЈНА учествовао у борбеним дејствима на Косову и Метохији за време НАТО агресије у периоду од 02.04.1999. године до 20.06.1999. године. Вештачењем је утврђено да је тужилац за време учествовања у борбеним дејствима на Косову и Метохији, био изложен стресогеним и трауматичним ситуацијама, те је током НАТО бомбардовања трпео страх који је проузроковао анксиозност, депресивност и поремећај спавања са последицама посттрауматског стресног поремећаја услед чега је код тужиоца дошло до умањења опште животне активности од 11%. Акутно стање болести у виду проблема са напетостју, раздражљивошћу, поремећајем спавања и нервозом јавило се непосредно по повратку са ратишта 1999. године, а након шест месеци ови симптоми се продубљују и болест добија хронични облик, што је утврђено од стране неуропсихијатра 23.08.2014. године. Према мишљењу судског вештака болест код тужиоца је добила коначан облик 07.07.2015. године (када је тужиоцу неуропсихијатар објаснио од чега болује и да ће убудуће морати да се лечи уз редовно узимање лекова и доласке на контроле) и лечење још увек није завршено. Настала обољења су у узрочно-последичној вези са тужиочевим боравком на ратишту и последица су свега доживљеног. Тужба у овој правној ствари поднета је 08.09.2014. године, а тужена је истакла приговор застарелости потраживања.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев налазећи да је истакнути приговор застарелости неоснован јер је код тужиоца коначно стање болести наступило 07.07.2015. године (када је приликом прегледа неуропсихијатра сазнао од чега болује и да ће морати убудуће да се лечи уз редовно узимање лекова и доласке на контроле) од када, па до

подношења тужбе у овој правној ствари, нису протекли рокови из члана 376. став 1. и 2. Закона о облигационим односима (ЗОО), те да постоји узрочно-последична веза између активности тужене и обољења које је проузроковало умањење животне активности тужиоца од 11%, а тиме и обавеза тужене да накнади штету тужиоцу по том основу у смислу члана 173., 174. и 200. ЗОО.

Другостепени суд је доносећи побијану одлуку правилно применио материјално право када је закључио да је у конкретном случају потраживање тужиоца застарело, јер је тужба поднета по истеку објективног и субјективног рока из члана 376. став 1. и 2. Закона о облигационим односима, због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Врховни касациони суд налази да се неосновано ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 376. став 1. ЗОО прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарела за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило. Ставом 2. истог члана прописано је да у сваком случају ово потраживање застарела за пет година од када је штета настала. Протеком објективног рока застарелости потраживање у сваком случају престаје, независно од тога да ли је и када оштећени сазнао да су последице обољења трајне и да се његово здравствено стање даљим лечењем неће побољшати.

У конкретној правној ствари, код утврђивања да ли је неко лице претрпело нематеријалну штету, у ком тренутку и обиму, пре свега треба истаћи да штетна радња као животни догађај и штета која настаје када се испоље последице по живот, тело и здравље и њихове манифестације у виду претрпљених душевних болова, нису једно те исто. Због наведеног, за почетак објективног рока застарелости потраживања није битно када се оштећеник обратио лекару одговарајуће струке, када је успостављена дијагноза и када је оштећенику то саопштено, већ када је болест по редовном медицинском току прешла у хроничну фазу и тако попримила облик коначног стања, које је трајно и захтева лечење до краја живота. Субјективни рок тече у оквиру објективног рока, па протеком објективног рока застарелости потраживање у сваком случају престаје. Тужилац је, за време НАТО агресије био на територији Косова и Метохије све до 20.06.1999. године, након чега је имао акутне симптоме болести ПТСП у трајању од 6 месеци. Болест је задобила хронични облик, коначно стање које је неограничено и трајно и захтева лечење до краја живота, крајем 1999. године, од када је почео да тече објективни рок застарелости од пет година из члана 376. став 2. ЗОО који се рачуна од дана настанка штете. Код таквог стања, тужба у овој правној ствари поднета је по истеку застарног рока, 08.09.2014. године, па је, супротно ревизијским наводима, правилно другостепени суд закључио да је основан приговор застарелости тужиоцевог потраживања истакнут од стране тужене и одбио тужбени захтев.

Правилна је одлука другостепеног суда о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредби чланова 153. став 1. , 154., 162., 163. став 1. и 2. и 165. ЗПП.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић